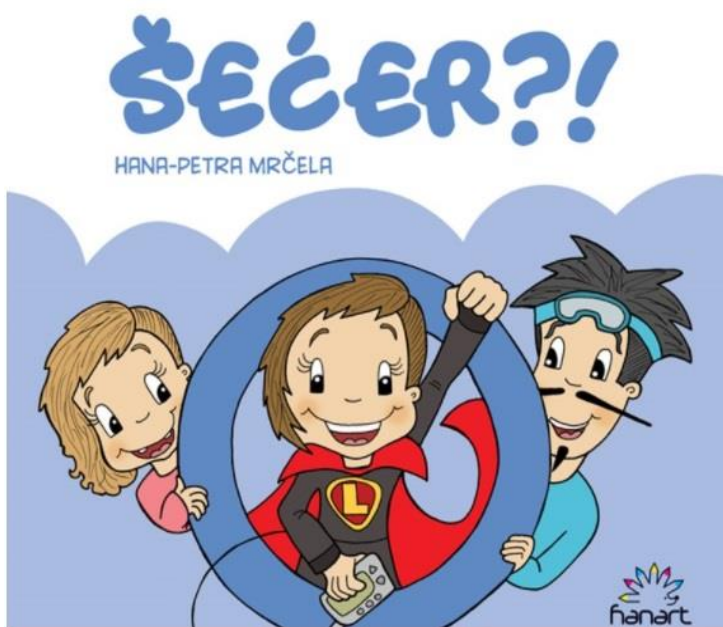

Dijabetes – najraširenija bolest novog doba !!

Da bi tijelo iskoristilo energiju iz unesene hrane potreban mu je hormon inzulin! Kod dijabetesa gušterača ne luči inzulin (tip 1) ili ga luči ali ga ne može iskoristiti (tip2). Tijelu je energija potrebna za rad mišića, srca, disanje, moždanu aktivnost, rast i funkcioniranje svih stanica u organizmu. Bez energije tijelo kopni i troši zalihe masti. Neiskorišteni šećer iz unesene hrane raste u krvi a iz tjela se izlučuje dijelomično urinom no povećana razina šećera u krvi i trošenje zaliha masnih stanica dovodi do ketoacidoze koja je opasna po život.

Tri osnovna tipa dijabetesa

Dijabetes tip 1 – autoimuna bolest koja pogađa djecu od rođenja pa do cca 40 g, gušterača prestaje lučiti inzulin i on se mora unijeti putem pena ili pumpe. Nije posljedica krive prehrane i pretilosti, može imati genetsku predispoziciju ali u 70% slučajeva ju nema već je reakcija organizma na neki drugi „napad“ i okidanje autoimune bolesti

Dijabetes tip 2 – tzv „starački dijabetes“ pogađa ljude starije životne dobi a iznimno rijetko i djecu i on je posljedica nekretanja i krive prehrane. Regulira se hranom , tabletama a ponekad i inzulinom. Tijelo u ovom slučaju luči inzulin ali ga ne prepoznaje i ne može iskoristiti.

Gestacijski dijabetes – nastaje u trudnoći i većinom nakon trudnoće nestaje no postoji povećana mogućnost kasnijeg javljanja kao dijabetes tipa 2. Nije potvrđena poveznica da su djeca rođena iz trudnoće s gestacijskim dijabetesom sklonija dobivanju dijabetesa tipa 1

Kako prepoznati dijabetes kod djece !

- Ako vaše dijete češće i više pije i mokri ! Nije uvijek razlog samo ljetna vrućina !
- Ako je vaše dijete stalno gladno a gubi na težini ! Ako je dijete u vrlo kratkom periodu izgubilo par kilograma nemojte to pripisati samo rastu
- Ako kod djeteta osjetite acetonski zadah – miris je sličan „trulom voću“ (pomislit ćete možda na pokvareni zub ili upalu uha ali sve je ok a taj „neki“ miris osjetite kad zagrlite dijete)

- Ako se dijete lako umara, klonulo je i bez energije koju inače ima
- Ako dijete povraća i/ili ima bolove u trbuhu – često se misli na virozu no povraćanje nastaje kada su već prisutni ketoni u krvi. Njihova pojava je opasna i vodi prema ketoacidozi koja je po život opasno stanje. Dakle ako „viroza“ ne prolazi i imate još poneki od gore navedenih simptoma inzistirajte da djetetu provjere šećer u krvi jer to je pretraga koja traje par minuta a može spasiti život .

- Dodatni simptomi kod male djece su pelenski osip koji ne prolazi ili kod djevojčica vaginalne infekcije.
- Simptom koji nije opisan u literaturi ali je prepoznat među roditeljima – dijete koje se noću/ dok spava jako znoji do mjere da mu presvlačite piđamicu/majicu... Nakon dijagnoze taj simptom prestaje a ponekad traje godinama prije.

Postavljanje dijagnoze

Dijagnoza dijabetesa se obično postavlja na temelju nekoliko kliničkih simptoma i analiza:

- pretjerana žeđ/često mokrenje
- analiza urina, koja pokazuje šećer u urinu i pojavu ketona
- šećer u krvi viši od 11,1 mol/L u svako doba dana, neovisno o tome što dijete jede

Normalne vrijednosti šećera u krvi za zdravu osobu su od 4 do 6,8 mmola. 2 sata iza bilo kakvog obroka ta vrijednost mora biti niža od 7,5 mmola.

Jedna od vrlo brzih dijagnostičkih metoda koja nam daje uvid u širu sliku je HbA1C – kapljica krvi iz prsta koja u roku od nekoliko minuta daje nalaz krvi koji kaže koliki je prosječni šećer u krvi u zadnjih 90 dana. Kod zdravih osoba HbA1C kreće se od 3 do 5,5%. Ako je HbA1c veći od 6% potrebna je pojačana pažnja a ukoliko je veći od 7% potvrđuje dijagnozu dijabetes. Dodani testovi i antitijela se vade za potvrđivanje dali je to dijabetes tip 1 ili tip 2 no u 95% slučajeva kod djece radi se o dijabetesu tipa 1.

Kod otkrivanja dijabetesa tip 1 vrlo često je nalaza HbA1c vrlo visok u rasponu od 9-15% no uvođenjem terapije on se smanjuje a kontrolira se svaka 3 mj na redovnoj kontroli.

Ako vas liječnik opće prakse/pedijatar uputi sa djetetom u bolnicu – tamo će vam praktički osim kliničke slike, napraviti tog trena samo nalaz HbA1c i ako je on neupitno visok, dijete ostaje na odjelu odmah i uvodi se inzulin. To je vjerujem najveći šok od svega jer nije kao kod svih drugih bolesti: deseci testova, drugih mišljenja i nada... Kod ove bolesti to je to. U roku od par minuta dijagnoza za cijeli život.

Prehrana dijabetičara je upravo ona zdrava prehrana kakvu bi svi trebali prakticirati – mediterasna prehrana. Puno voća, povrća, meso, riba, maslinovo ulje. Smanjiti unos šećera kojeg danas ima u svemu i „praznih“ ugljikohidrata. Jesti mogu sve i ne postoji zabranjena hrana ali je moraju naučiti pokriti inzulinom. Jednostavno zdrava prehrana, sport, gibanje i samo je nebo granica !

NIŠTA što je dijete pojelo ili napravilo nije krivo za dijagnozu dijabetesa tip 1.

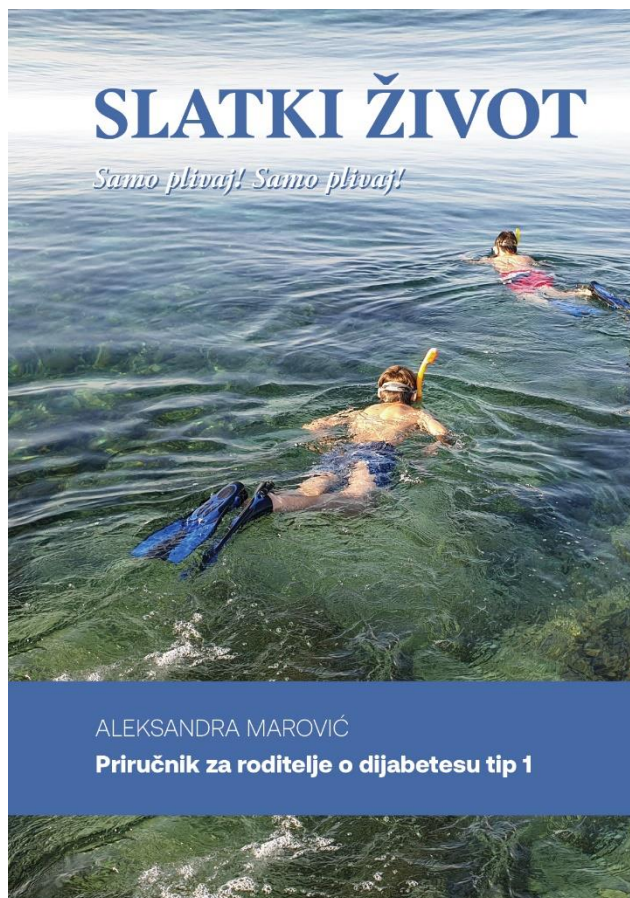
Ne može se spriječiti niti je kriv za to način života ili slatkiši !

Nije zarazna ! Neće proći u pubertetu!

Ukoliko desi da vaše dijete ima dijabetes tip 1 nemojte klonuti duhom. S dijabetesom tip 1 može se voditi uspješan i sretan , potpuno ispunjen život. Naučit ćete kako. Za svu pomoć i podršku tu je udruga Mellitus Rijeka <https://www.mellitus-rijeka.hr/> , grupa „Roditelji mladih dijabetičara“ na Facebook-u i svi mi koji sa tim svakodnevno živimo.

Dostupne su i slikovnica Šećer (prva slika) koju možete naručiti na hanapetra@gmail.com i priručnik za roditelje “Slatki život” koji možete naručiti na www.roditelji.eu/prirucnik

Naša „slatka“ djeca žive s time veći dio svog života i među njima su vrhunski sportaši, olimpijci iz sporta i znanja, budući kemičari i liječnici, odvjetnici, manageri... i mogu biti baš sve što u životu požele. Prepreka nema. Uz današnju tehnologiju senzore i inzulinske pumpe život je puno lakši.

Aleksandra Marović mag.ing.

www.mellitus-rijeka.hr